

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 95)
z dnia 5 grudnia 2013 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 95)

5 grudnia 2013 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Mariusza Błaszczaka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

- odpowiedź Ministra Finansów na dezyderat nr 15 w sprawie wykonywania zadań przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej;
- informację Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli funkcjonowania Euroregionu „Bug”.

W posiedzeniu udział wzięli: **Dominika Tyter-Niedbała** zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Certyfikującej oraz **Magdalena Bednarczyk-Sokół** zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Terytorialnej w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, **Jacek Skonieczny** zastępca dyrektora Departamentu Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów, **Edward Lis** dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie wraz ze współpracownikami, **Sylwia Chyl** kierownik oddziału kontroli w Wydziale Prawnym, Nadzoru i Kontroli Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie .

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Witam serdecznie naszych gości, witam państwa posłów.

Porządek obrad został państwu dostarczony. Czy są jakieś uwagi do porządku obrad? Nie widzę. Stwierdzam, że porządek obrad został przyjęty.

Punkt pierwszy porządku – rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Finansów na dezyderat nr 15 w sprawie wykonywania zadań przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej. Proszę reprezentanta Ministerstwa Finansów o przedstawienie odpowiedzi na dezyderat.

Zastępca dyrektora Departamentu Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów Jacek Skonieczny:

Jacek Skonieczny, zastępca dyrektora Departamentu Kontroli Skarbowej Ministerstwa Finansów.

Panie przewodniczący, szanowna komisjo, w odpowiedzi na dezyderat Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, w którym Komisja zwróciła się z prośbą o informację dotyczącą działań podejmowanych przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej w przedmiocie nadzoru nad naczelnikami urzędów skarbowych, dyrektorami izb skarbowych, dyrektorami urzędów kontroli skarbowej w zakresie kontroli podmiotów, które wykazują stratę, Minister Finansów pragnąłby przedstawić następującą informację dotyczącą działań podejmowanych zarówno przez organy podatkowe, jak i organy kontroli skarbowej w trybie nadzoru w tym zakresie. Pozwolę sobie może zacząć od nadzoru nad organami kontroli skarbowej, ponieważ jestem przedstawicielem tego departamentu. Później przejdę do nadzoru nad organami podatkowymi. Nadzór nad organami kontroli skarbowej, czyli nad dyrektorami urzędów kontroli skarbowej należy do Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, który sprawuje ten nadzór za pomocą departamentów w Ministerstwie Finansów. Nadzór – trzeba zaznaczyć – ma charakter administracyjny, nie ma natomiast charakteru merytorycznego, co oznacza, że Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej nie ma bezpośredniej możliwości ingerencji co do merytorycznego

sposobu załatwienia sprawy na poziomie spraw rozpatrywanych przez dyrektorów urzędów kontroli skarbowej. Ma natomiast oczywiście nadzór administracyjny i też nadzór wynikający z oceny sposobu sprawowania i wykonywania zadań przez dyrektorów urzędów kontroli skarbowej i w interesującym nas zagadnieniu, czyli dotyczącym kontroli podmiotów wykazujących straty, należy wskazać, że Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej dysponuje narzędziami, które wskazują dyrektorom urzędów kontroli skarbowej sposób wykonywania zadań. Corocznie jest opracowywany dokument zatytułowany „Zadania dla urzędów kontroli skarbowej”, w którym określone są tematy będące wynikiem analizy ryzyka występującego wśród podatników.

Jeżeli chodzi o urzędy kontroli skarbowej, sytuacja wygląda w ten sposób, że analiza ryzyka jest ustalana bądź na podstawie najczęściej stwierdzanych rodzajów nieprawidłowości, bądź na podstawie pewnych branż, które – jak wynika z naszej analizy ryzyka przeprowadzonej przez kontrolę skarbową – są branżami najbardziej zagrożonymi ewentualnym występowaniem nieprawidłowości. Wśród zadań, które są dedykowane dyrektorom urzędów kontroli skarbowej, nie są wprost wymienione podmioty, które wykazują stratę podatkową, ale oczywiście praktycznie w każdej kategorii zadań, które dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej wykonują, takie podmioty są kontrolowane. Wśród kategorii zadań natomiast, które w ramach zadań dla urzędów kontroli skarbowej, które należałoby wskazać jako szczególnie przydatne, jeśli chodzi o kontrolę tych podmiotów wykazujących straty jest kontrola podmiotów stosujących tzw. optymalizację podatkową. Oczywiście, to może być optymalizacja podatkowa całkowicie legalna, wynikająca z możliwości, które daje polski system podatkowy, ale może to być także optymalizacja, która wykorzystuje mechanizmy wskazujące na naruszanie przepisów prawa podatkowego, chociażby przy wykorzystywaniu konstrukcji cen transferowych i w takich przypadkach rzeczywiście podmioty wykazujące stratę są w sposób szczególny przez nas monitorowane.

Oprócz tego, w ramach nadzoru sprawowanego przez departamenty obsługujące Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej dyrektorom urzędów kontroli skarbowej, urzędów kontroli skarbowej są przekazywane informacje dotyczące chociażby trendów w orzecznictwie sądów administracyjnych czy w orzecznictwie trybunałów europejskich, które dotyczą spraw podatkowych i które mogą mieć znaczenie dla rozpatrywania tego rodzaju spraw, które oczywiście mogą mieć też znaczenie, jeżeli chodzi o zapewnienie jednolitości linii interpretacyjnej, linii orzeczniczej dokonywanej przez dyrektorów urzędów kontroli skarbowej. Organizowane są również cykliczne spotkania zarówno z dyrektorami urzędów kontroli skarbowej, jak i pracownikami, ze szczególnym uwzględnieniem radców prawnych urzędów kontroli skarbowej, w celu omawiania bieżących tendencji, jeżeli chodzi o kwestie związane z orzecznictwem również w zakresie podmiotów, które wykazują straty. I temat ten jest także uwzględniany w resortowym planie szkoleń, który opracowywany jest zarówno dla pracowników urzędów kontroli skarbowej, jak i dla pracowników urzędów skarbowych.

Jeżeli chodzi natomiast o organy podatkowe, tj. naczelników urzędów skarbowych i dyrektorów izb skarbowych, to również opracowywany jest dokument w postaci zadań dla dyrektorów i naczelników. W każdym roku zadania te są wyznaczane i jest w nich kładziony nacisk na to, żeby podmioty, które wykazują straty, podlegały kontroli.

Kwestia wykazywania strat została też potraktowana jako jeden z pięciu priorytetowych obszarów ryzyka w Krajowym Planie Dyscypliny Podatkowej na 2013 rok. To wykazywanie znacznych przychodów, a jednocześnie niskich dochodów lub strat z tytułu działalności gospodarczej oraz dokonywanie odliczeń strat z lat poprzednich określa główne kierunki działań organów podatkowych w tym zakresie, obowiązki organów podatkowych, jeżeli chodzi o wykonywanie analizy ryzyka. Obecnie w pionie administracji podatkowej jest planowana i wdrażana bardzo duża reorganizacja m.in. związana z wprowadzaniem Programu e-Podatki, czyli de facto przejścia na całkowicie elektroniczną obsługę przez organy podatkowe podatników, zarówno jeśli chodzi o tę obsługę bieżącą, jak i obsługę związaną z kontrolami. W naszej ocenie, wprowadzenie tego programu pozwoli z jednej strony na zintensyfikowanie działań w zakresie kontroli podmiotów wykazujących straty podatkowe, jak też pozwoli na lepszą, bardziej efektywną analizę ryzyka w tym zakresie.

Planowane są również zmiany w samej strukturze urzędów skarbowych i izb skarbowych. Idą one w tym kierunku, że będą tam tworzone specjalne wydziały analityczne, których podstawowym zadaniem będzie ocena podmiotów, w tym również podmiotów wykazujących straty podatkowe, pod kątem występowania ryzyka i pod kątem ewentualnej decyzji co do podejmowania w stosunku do nich czynności wyjaśniających czy czynności kontrolnych, czy też uznania, że podmioty te w sposób prawidłowy wywiązują się ze swoich obowiązków podatkowych. I podobnie jak w pionie kontroli skarbowej, także w pionie administracji podatkowej prowadzony jest bieżący monitoring orzecznictwa sądów administracyjnych w tej dziedzinie, prowadzone są szkolenia, które mają uczulać pracowników organów podatkowych na tę kwestię. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę. W związku z tym proponuję, aby Komisja przyjęła odpowiedź Ministra Finansów na dezyderat nr 15. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja odpowiedź przyjęła. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła odpowiedź na dezyderat nr 15.

Przystępujemy do realizacji punktu drugiego – rozpatrzenia informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli funkcjonowania Euroregionu „Bug”.

Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o zaprezentowanie informacji. Proszę bardzo.

Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie Edward Lis:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, panie i panowie posłowie, przedstawiamy informacje o funkcjonowaniu Euroregionu „Bug”. Moje nazwisko Edward Lis, jestem dyrektorem Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie, obok mnie siedzi pan Walerian Marczyk, doradca ekonomiczny Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie.

Szanowni państwo, w Polsce funkcjonuje 16 euroregionów. Najwyższa Izba Kontroli po raz pierwszy przeprowadziła kontrole działalności jednego z nich, Euroregionu „Bug”. Euroregion „Bug” powstał w latach 1991–2003, jak wszystkie euroregiony wcześniej w Polsce zainicjowane. Podstawą inicjowania funkcjonowania euroregionów była w naszym kraju tzw. Konwencja madrycka. Euroregion „Bug” funkcjonuje na obszarze granicy wschodniej i jest jednym z trzech euroregionów dużych, które na pograniczu wschodnim działają. Od północy jest to Euroregion „Niemen”, później Euroregion „Bug” i Euroregion Karpacki. Jest jeszcze czwarty, mały, tylko o zasięgu lokalnym, obejmujący właściwie Puszcę Białowieską, o takiej też nazwie – „Puszcza Białowieska”.

Euroregion to obszar geograficzny, który obejmuje przygranicze co najmniej dwóch państw. Oczywiście, inaczej nie miałby charakteru euroregionu. Istota działania euroregionu polega na tym, że państwa w sąsiedztwie obszarów graniczących chcą ze sobą współpracować, koordynować działania społeczności lokalnych, współpracować głównie w obszarach tzw. miękkich. Chodzi o przygotowywanie, można powiedzieć, gruntu do późniejszych działań międzypaństwowych, istotnych działań i współpracy technicznej, technologicznej, inwestycyjnej. Z inicjatywy 16 naszych euroregionów w 2013 roku powołano Federację Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawowe znacznie – jak powiedziałem – dla unormowania współpracy miało przyśpieszenie Polski do Konwencji madryckiej w 1993 roku. Konwencja ta powstała w roku 1980 i jej założenia były takie, jak wspominałem. Główny cel to wspieranie rozwoju regionalnego, gospodarki, handlu, turystyki, rozwój infrastruktury technicznej, usprawnienie ruchu granicznego, ochrona, poprawa stanu środowiska, współpraca w zapobieganiu, zwalczaniu klęsk żywiołowych, katastrof, wymiana kulturalna, opieka nad dziedzictwem kulturowym.

Euroregiony mają co do swojego założenia dwojaki rodzaj charakter. Albo są to regiony samorządowe, wtedy gdy inicjatorami założenia są organy, przedstawiciele władzy samorządowej, albo euroregiony o charakterze rządowym, w cudzysłowie, jeżeli inicjatorem jest władza państwowa na szczeblu wojewódzkim. Euroregion nie ma osobowości prawnej, jego funkcjonowanie natomiast określa stan prawny, porządek prawny każdego państwa członkowskiego.

Utworzenie Euroregionu „Bug” nastąpiło we wrześniu 1995 r. na Ukrainie z inicjatywy ówczesnych wojewodów. W tamtym podziale administracyjnym kraju byli to po stronie polskiej wojewodowie: chełmski, lubelski, tarnobrzeski i zamojski, a ze strony ukraińskiej był przewodniczący wołyńskie administracji państwowej, gdzie inicjatywa była przewijana. Podpisali oni wówczas porozumienie o utworzeniu związku transgranicznego Euroregion „Bug”. W 1998 roku, we wrześniu, rozszerzono Euroregion „Bug” o białoruski obwód brzeski i wtedy powstał euroregion o obszarze współpracy trzech państw. W 1999 roku, we wrześniu, po zmianie podziału administracyjnego kraju i zlikwidowaniu układu 49 województw i powstaniu układu województw 16 podpisano aneks do tego porozumienia i na mocy tego aneksu prawnym sukcesorem dotychczasowych uczestników strony polskiej w tym związku transgranicznym Euroregion „Bug” zostało województwo lubelskie.

Widzimy mapę obszarów, które należą do Euroregionu „Bug”. Jak wspomniałem, po stronie ukraińskiej jest to obwód łucki, po stronie białoruskiej obwód brzeski, część polska natomiast pokrywa się dokładnie z granicami obecnego województwa lubelskiego.

Na przełomie roku 1999 i 2000 z inicjatywy samorządów z terenu województwa lubelskiego utworzono Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug. I tutaj chciałbym zwrócić uwagę szanownych państwa na tę specyfikę, że Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug z siedzibą w Chełmie jest taką instytucją w instytucji, dlatego że stanowi ono część Euroregionu „Bug” jako całości w tej części międzynarodowej, a w części polskiej doszło do utworzenia tego stowarzyszenia z siedzibą w Chełmie. Jego założycielami byli: województwo lubelskie, starostwo powiatowe w Chełmie i gmina Włodawa. Mamy tu więc do czynienia z inicjatywą samorządową. Członkami stowarzyszenia są powiaty i gminy z terenu województwa lubelskiego, w zdecydowanej części te, które graniczą z Ukrainą i Białorusią. W tej chwili stowarzyszenie liczy 85 członków.

Stowarzyszenie działa na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1987 r. – Prawo o stowarzyszeniach i podstawowym celem... Tożsame są te cele z celami funkcjonowania euroregionu, a więc należy do nich inspirowanie, wspomaganie, koordynacja współpracy transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych, władz administracyjnych z obszarów przygranicznych.

Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug jest jedyną zinstytucjonalizowaną w województwie lubelskim jednostką wspierającą i koordynującą współpracę transgraniczną samorządów. To stanowiło jeden z elementów uzasadnienia kontroli poza faktem, że – jak wspomniałem – do tej pory euroregiony nie były kontrolowane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Zwrócę przy tym uwagę na jeszcze jedną rzecz. Będę mówił jeszcze później o tym, że sam euroregion i Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug wielokrotnie było poddawane wielokrotnie kontrolom różnych instytucji, Izba natomiast objęła kontrolą cały system, a więc również te instytucje, które nadzorowały i wchodziły w skład systemu euroregionu.

Kontrolą, jeśli chodzi o instytucje, objęliśmy lubelski urząd wojewódzki i samo stowarzyszenie. Lubelski urząd wojewódzki, wojewoda lubelski działa jako organ instytucji pośredniczącej w zarządzaniu środkami z funduszy unijnych. Oczywiście, samo stowarzyszenie samorządów było instytucją wykonawczą, ale po części też beneficjentem środków unijnych, które były przekazywane na funkcjonowanie stowarzyszenia i funkcjonowania euroregionu w tym obszarze. Urząd Wojewódzki w Lublinie zrefundował stowarzyszeniu prawie 12 mln zł, co stanowiło 78% wydatków zaimplikowanych przez stowarzyszenie w latach 2006–2013. Kontrola przeprowadzona przez naszą delegaturę była wykonywana od 23 kwietnia do 24 czerwca tego roku i jak wspomniałem, obejmowała 7 lat. Celem kontroli była ocena działalności Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug w zakresie tworzenia warunków dla gospodarczego i społecznego rozwoju obszaru. Ocena stowarzyszenia dotyczyła trzech podstawowych zagadnień: zgodności prowadzonej działalności stowarzyszenia z postanowieniami statutu i innymi unormowaniami prawnymi, prawidłowości pozyskiwania przez stowarzyszenie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych, ale także krajowych oraz uczestnictwa w opracowywaniu tych projektów, jak również zgodności

realizacji przez stowarzyszenie projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz prawidłowości wykorzystania środków publicznych na ich realizację.

W lubelskim urzędzie wojewódzkim natomiast oceną objęliśmy wykonywanie przez wojewodę obowiązków instytucji pośredniczącej w zarządzaniu programem. To był podstawowy program pomocowy, z którego czerpano środki finansowe na działalność euroregionu, Program Sąsiedztwo Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG. I drugie zagadnienie objęte kontrolą w urzędzie wojewódzkim to sprawowanie przez wojewodę nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu Bug oraz prowadzenie kontroli, jako że z mocy ustawy nadzór nad stowarzyszeniami sprawuje wojewoda.

Najwyższa Izba kontroli w wyniku przeprowadzonej kontroli, postępowania i całego procesu kontrolnego pozytywnie oceniła działalność Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug. Pozytywna ocena dotyczyła wysiłków w podejmowaniu działań na rzecz tworzenia warunków dla społeczno-kulturalnego, gospodarczego rozwoju obszarów przygranicznych. W badanym okresie stowarzyszenie prowadziło działalność rzetelnie i zgodnie z celami określonymi w statucie. Podejmowało różne inicjatywy na rzecz integracji samorządów strony polskiej w związku z transgranicznym Euroregionem „Bug”, wspomaganie promocji transgranicznych form współpracy, upowszechniania dorobku kulturowego, tradycji społeczności przygranicznej, działań na rzecz ochrony środowiska na obszarze euroregionu. Jak wspominałem, te działania euroregionów sprowadzają się w decydującej mierze do działań miękkich, właśnie na zasadzie współpracy, wymiany kulturalnej, przygotowywania gruntu do działań mocniejszych, można powiedzieć, w wymiarze międzynarodowym. W dalszej części kontrolowaliśmy i objęli oceną wspomaganie działań władz regionu zmierzających do tworzenia przejść granicznych, wspierania różnych form współpracy dotyczącej edukacji, sportu, turystyki, ochrony zdrowia, wspierania inicjatyw na rzecz poprawy infrastruktury terenów przygranicznych. Wspominałem również, że stowarzyszenie prowadziło stałe działania promocyjne w zakresie pozyskiwania nowych członków i na koniec kontroli, czyli na koniec maja 2013 roku, stan członków wynosił 85 jednostek samorządowych.

Stowarzyszenie podejmowała także działania inicjujące nawiązywanie przez członków współpracy z samorządami po stronie ukraińskiej i białoruskiej. To już bezpośrednio kontakty, porozumienia o współpracy, wymiany partnerskie, wzajemne odwiedziny między jednostkami samorządowymi polskimi i zagranicznymi. W sumie w badanym okresie 42 samorzady z naszej strony zawarły umowy o współpracy z partnerami z Ukrainy i Białorusi. W podpisywanych umowach były zobowiązania do wzajemnego wspierania rozwoju handlu, przemysłu, infrastruktury technicznej, gospodarki, sprzyjanie tworzeniu wspólnych przedsiębiorstw, co znalazło wyraz właśnie w działaniach progospodarczych. Szczegółowe kalendarium znajduje się w załącznikach do informacji.

Ocena kontrolowanej działalności w zakresie stowarzyszenia dotyczyła również środków finansowych, pozyskiwania środków finansowych przez nie, implikacji tych środków, prawidłowości ich wykorzystania. W 7-letnim okresie objętym kontrolą, do końca maja 2013 roku, z 10 różnych źródeł były środki w wysokości ponad 18 mln zł – 18.428 tys. zł i zakończyło się w tym okresie 20 projektów nieinwestycyjnych o łącznej wartości 15.395 tys. zł, zwanych projektami miękkimi, jak wspominałem o ich istocie. Szczegółowe zestawienie wszystkich projektów, ich analiza znajdują się w załączniku do informacji.

W okresie od 2006 do 2008 roku stowarzyszenie w ramach Programu Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG jako instytucja wdrażająca zrealizowało 10 projektów na kwotę prawie 12 mln zł, czyli wartości prawie 78% wszystkich zrealizowanych w tym okresie projektów. Z tego były 2 duże projekty parasolowe o wartości prawie 11 mln. Za chwilę państwu przeczytam, czego dotyczyły. Wszystkich 10 projektów zrealizowanych było w terminach ustalonych w umowie o dofinansowanie, stopień wydatkowania środków w ramach zrealizowanych projektów wynosił od 81 do 97%, a więc nie wszystkie pieniądze były wykorzystane, ale to z tego pozytywnego powodu, że szukano oszczędności w wykorzystywaniu tych środków; podczas realizacji projektu okazało się, że takie oszczędności się pojawiły. Co jest natomiast istotne, wskaźniki założone w projektach zostały osiągnięte w 100 proc.

W ramach projektów parasolowych, o których wcześniej wspominałem, beneficjenci... Ponieważ stowarzyszenie, wdrażając, było instytucją wykonawczą, częściowo też było beneficjentem, ale głównie pośrednikiem w przekazywaniu i wykorzystywaniu pieniędzy na projekty dla drobnych beneficjentów i drobnych programów. W ramach projektów parasolowych beneficjenci z terenu działania euroregionu – tj. jednostki samorządu, związki, partnerzy społeczno-ekonomiczni, instytucje edukacyjne, kulturalne, związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe działające w systemie bezzyskowym, non profit – na podstawie zawartych ze stowarzyszeniem umów zrealizowali w sumie 118 mikroprojektów z dziedzin: kultura, sprawy społeczne, szkolenia, edukacja, sprawy gospodarcze, turystyka, wspieranie służb do spraw bezpieczeństwa, sytuacje kryzysowe, ratownictwo na obszarze przygranicznym. W jednym wypadku stowarzyszenie zrealizowało projekt o wartości prawie 2 mln jako operator Programu wspierania inicjatyw transgranicznych w Euroregionie „Bug”, w ramach którego beneficjenci terminowo zrealizowali 27 mniejszych podprojektów z efektywnością 100 proc.

Jeśli chodzi o zakres dotyczący kontroli i zakres tematów, jakie obejmowały podprojekty, była to poprawa funkcjonowania administracji samorządowej, pobudzanie inicjatyw społecznych służących rozwojowi przedsiębiorczości, transfer wiedzy między regionami, promowanie rozwoju regionalnego, lokalnego. W 17 wypadkach stowarzyszenie terminowo zrealizowało projekty o wartości 3 mln jako beneficjent końcowy, również przy osiągnięciu 100% zakładanych wskaźników; przy 7 projektach na kwotę 804 tys. w ramach działania: pomoc techniczna dla wyżej wymienionego projektu Sąsiedztwo Polska – Białoruś – Ukraina.

W badanym przez nas okresie 7 lat stowarzyszenie było poddane 19 kontrolom zewnętrznym związanym z realizacją projektów. Jak wiemy, różne instytucje... Czasem nawet jest taka myśl, że może za dużo instytucji kontroluje wykorzystanie środków unijnych. Są to często działania, które powodują, że instytucje te nawzajem się – że tak powiem – przekładają w kontrolach w tym samym zakresie. Ale to taka mała dygresja na poboczu tematu głównego. W okresie, który kontrolowaliśmy, 19 kontroli odbyło się w stowarzyszeniu, w tym 14 przeprowadzał Lubelski Urząd Wojewódzki, 3 kontrole – urząd kontroli skarbowej w Lublinie, 1 – urząd marszałkowski i 1 kontrola to była kontrola audytu zewnętrznego. Po prostu stowarzyszenie za własne pieniądze zamówiło usługę audytu zewnętrznego dla zaudytowania funkcjonowania stowarzyszenia. Przez Komisję Europejską zostały przeprowadzone audyty realizacji 10 projektów w ramach Programu Sąsiedztwa. I co jest istotne na potwierdzenie jak gdyby wyników naszej kontroli, to fakt, że kontrola Komisji Europejskiej nie wykryła żadnych nieprawidłowości w wykorzystywaniu na ten cel środków finansowych.

Mając na uwadze realizację głównego celu kontroli, tj. ocenę działań stowarzyszenia na rzecz tworzenia warunków dla społeczno-gospodarczego rozwoju euroregionu, w ramach naszej kontroli wytypowaliśmy do badania łącznie 6 projektów o różnych zakresach rzeczowych o łącznej kwocie przekraczającej 6 mln zł. Wszystkie te projekty zostały zrealizowane terminowo, środki finansowe prawidłowo wydatkowane i co najważniejsze – zadania, czyli wskaźniki realizacji zadań wykonano w 100 proc.

Najwyższa Izba Kontroli jako drugą instytucję – wspominałem o tym na wstępie – badała również w tym zakresie lubelski urząd wojewódzki, jego funkcjonowanie i oczywiście wojewody lubelskiego jako organu. NIK pozytywnie oceniła wykonanie przez wojewodę obowiązków instytucji pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwo Polska – Białoruś – Ukraina oraz sprawowanie nadzoru nad samym Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu Bug. Wojewoda lubelski wykonywał obowiązki instytucji pośredniczącej rzetelnie, zgodnie z wymogami określonymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które było instytucją zarządzającą tym programem. Wojewoda zawierał umowy na dofinansowanie projektów ze stowarzyszeniem na realizację programu zgodnie z wymogami określonymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i prawidłowo monitorował przebieg ich realizacji. Instytucja pośrednicząca zgodnie z obowiązującymi procedurami przeprowadziła przed wypłatami końcowymi 10 kontroli wszystkich projektów zrealizowanych przez stowarzyszenie oraz przeprowadziła wymagane kontrole dotyczące trwałości mikroprojektów zrealizowanych przez beneficjentów. Jak wspomnia-

łem, Komisja Europejska pozytywnie oceniła również wojewodę lubelskiego jako instytucję pośredniczącą w ramach realizacji projektów Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina.

W Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim skontrolowaliśmy realizację umów o dofinansowanie 2 projektów na wartość ogółem 3408 tys. zł. Projekty te były zrealizowane terminowo, zgodnie z opracowanym harmonogramem, wymogami określonymi w podręczniku procedur instytucji pośredniczącej. Osiągnięto 100% zaplanowanych wskaźników w ramach realizacji 35 mikroprojektów. Stworzono też w urzędzie wojewódzkim zintegrowany system wdrażania funduszy i mikroprojektów na terenie Euroregionu „Bug”, zapewniając w ten sposób sprawne zarządzanie funduszem w ramach Programu Sąsiedztwa. Taki element zarządzania również wchodzi w zakres działań i stanowi część dobrze funkcjonującego systemu kontroli zarządczej.

Wojewoda lubelski zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o stowarzyszeniach realizował uprawnienia nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu Bug, żądał od stowarzyszenia niezbędnych, wymaganych do realizacji projektów i kontroli wykorzystania środków na te projekty dokumentów, informacji i sprawozdań. Nieprawidłowości w działalności stowarzyszenia nie wystąpiły w świetle wyniku badań analitycznych, kontrolnych i również systemu kontroli zarządczej w wykonaniu wojewody.

Uwagi końcowe, które sformułowaliśmy po zakończeniu kontroli, sprowadzają się do skrótowego, informacyjnego niemalże podsumowania, że położenie województwa lubelskiego na wschodniej granicy Unii Europejskiej w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch dużych państw spoza Unii – Ukrainy i Białorusi – sprawia, że Euroregion „Bug” jest jednym z głównych obszarów transferu współpracy między regionami po obu stronach granicy, a jednocześnie odgrywa rolę w budowaniu zbliżenia społeczności lokalnych żyjących po obu stronach granicy. Dodałbym tu również od siebie to, że taka współpraca stanowi także pewną forpocztę potencjalnej współpracy i rozwoju perspektywicznego Unii Europejskiej na wschód.

Szczególna rola w realizacji tych zadań należy do Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu Bug, które badaliśmy i które poprzez prowadzenie różnorodnych działań dotyczących inspirowania, wspomaganie i koordynacji transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy na Bugu (długość granicy na tym odcinku przekracza 350 km) wniosło znaczny wkład w rozwój obszaru przygranicznego tego euroregionu. Stowarzyszenie w pełni zrealizowało cele i zadania wynikające z unormowań i postanowień Konwencji madryckiej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi. Działania te przyczyniły się do wsparcia istniejącej polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej sieci współpracy transgranicznej organizacji lokalnych, regionalnych w dziedzinie społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, gospodarczej.

W wystąpieniu pokontrolnym, które kończy każde postępowanie kontrolne Najwyższej Izby Kontroli, jest część ostatnia, zawierająca wnioski pokontrolne, a formuluje się je wtedy, jeśli są stwierdzone jakieś nieprawidłowości. Ponieważ nie stwierdziliśmy nieprawidłowości w skontrolowanych stowarzyszeniu i w lubelskim urzędzie wojewódzkim, nie sformułowaliśmy wniosków pokontrolnych.

Informacja o wynikach kontroli Euroregionu „Bug”, zawierająca przykłady dobrych praktyk działalności skontrolowanych jednostek, szczególnie w wydatkowaniu środków publicznych, przekazana została właściwym ministerstwom, założycielom stowarzyszenia oraz Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej.

Informacja została podpisana przez pana prezesa 21 października tego roku, a w listopadzie trafiła do Wysokiej Izby. Dziękuję bardzo za uwagę.

Przewodniczący poseł Mariusz Błaszczak (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie widzę. Wszystko jest jasne. Oby działały tak inne instytucje.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację Najwyższej Izby Kontroli.

Punkt trzeci posiedzenia – sprawy bieżące. Czy w tym punkcie ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie widzę.

Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany.

Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.
Dziękuję naszym gościom, dziękuję państwu posłom. Zamykam posiedzenie.